

SEMINAR Theorie und Praxis der Übersetzung – Texte von R. M. RILKE

2.11.2016

Vor lauter Lauschen und Staunen sei still,

Vor lauter Lauschen und Staunen sei still,
du mein tieftiefes Leben;
dass du weisst, was der Wind dir will,
eh noch die Birken beben.

Und wenn dir einmal das Schweigen sprach,
lass deine Sinne besiegen.
Jedem Hauche gib dich, gib nach,
er wird dich lieben und wiegen.

Und dann meine Seele sei weit, sei weit,
dass dir das Leben gelinge,
breite dich wie ein Feierkleid
über die sinnenden Dinge.

Rainer Maria Rilke, 19.1.1898, Berlin-Grunewald

Utichni, poslyš v údivu

(Vor lauter Lauschen und Staunen sei still)

Utichni, **poslyš v údivu,**

hlubino mého bytí,

hlubina: obraz spojitosti bytí s celým světem, vesmírem, metafyzický rozměr

čti z větrného poryvu,
než se jím břízy vznítí.

Když promluvílo **mlčení,**

*mlčení tj. ticho je předpokladem toho, aby básník naslouchal řeči svého
okolí, věcí (Dinggedichte),*

vzdej se mu beze vzdoru,

každému vanu cestu uvolni, tj. *aby promluvily přírodní živly, zde vítr, van, tj. směr, směřování
motiv mnohosti toho, co člověka v životě potká*

ukolébá tě v sladkém rozhovoru.

*lidská touha po harmonii se zde mění v přesvědčení, že
harmonie světa, v zobecnění vesmíru, opravdu existuje.*

Má duše, leť si dál a dál

kéž k tobě život skoupý není,

jak by tě kdosi prostíral

na věci v zamyšlení. (Dinggedichte)

Träume, die in deinen Tiefen wallen

Träume, die in deinen Tiefen wallen,
aus dem Dunkel lass sie alle los.
Wie Fontänen sind sie, und sie fallen

*Představy a sny – ozvěny lidských přání
sídlící hluboko v člověku, v tmách duše, v nevědomí?
Motiv z fyziky: fontána a její stoupání – padání – i*

lichter und in Liederintervallen
ihren Schalen wieder in den Schoß.

*sny stoupají,
tj. chtějí se vyplnit, a opět padají – motiv pádu –
zmaru? Nevyplněné touhy? Pád nazpět jako symbol.*

Und ich weiß jetzt: wie die Kinder werde. *Jako dítě-tj. bez předsudků, bez systému konvencí,*

Alle Angst ist nur ein Anbeginn;
aber ohne Ende ist die Erde,

*vnuceného společností. Je systém opravdu správný?
I strach může jedince přenést přes hranice poznání...
Motiv spojitosti vesmíru a bytí, spojitosti času a*

prostoru, představy v Rilkeově době vysoce aktuální

v přírodních vědách, kterými se Rilke také zabýval.

und **das Bangen** ist **nur die Gebärde**, s Bangen - obavy – je to jen maska, pod níž se

teprve

skrývá touha po smyslu života, bytí

lidského směřování, poslání...

und die **Sehnsucht ist ihr Sinn** -

Rainer Maria Rilke, 22.2.1898, Berlin-Wilmersdorf

Sny, co plují tvými hlubinami

(Träume, die in deinen Tiefen wallen)

Sny, co plují tvými hlubinami,
vysvobod' je všechny z temnot dna.

Jsou jako fontány, nad svými hladinami
zajiskří, a s písni chvíli samy,
padnou kašnám nazpět do klína.

Podobnost s obrazem míče z minulé hodiny – stálé opakování cesty proudu fontány směrem nahoru a jeho padání má vyvolat dojem nekonečnosti, spojitosti všech jevů na zemi (a v zobecnění i ve vesmíru). Dobový zájem o přírodní jevy a procesy, teorie (Einstein atd.)

Vím už: jak dítě buď dětská.

Všechn strach je pouhá počáteční hra, (zástupné výrazy za počátek bytí)

bez konce je totiž země všecka, (kontinuálnost prostoru a času)

bázeň je jen grimasa, jen maska, (vždy nové opakování nějaké touhy, vše vždy v nové formě tj. masce)

její smysl touha podpírá. Varianta 2: Touha smysl bytí podpírá.